

Juryrapport Taalboekenprijs 2021

De taalboekenprijs die Onze Taal, het Algemeen-Nederlands Verbond en dagblad *Trouw* in 2019 in het leven hebben geroepen, is een bekroning voor het beste taalboek van het afgelopen jaar – een boek dat bedoeld is voor een breed publiek, en dat oorspronkelijk, goed geschreven en taalkundig relevant is. De prijs wordt in 2021 voor de derde keer uitgereikt, en net als de eerste twee jaar kwamen er in eerste instantie zo'n vijftientig taalboeken voor in aanmerking – de coronacrisis bleek dus niet van invloed op de productie van goede taalboeken. Uit die vijftientig nieuwe boeken koos de jury een shortlist van vijf titels: een mooie en gevarieerde lijst. In alfabetische volgorde:

- *Alles begint met A*, van letterkenner Diedrik van der Wal. Een bladerencyclopedie over de letters van ons alfabet.
- *Buurtaal*. Praktische gids over de verschillen tussen het Nederlands in België en dat in Nederland, van vertaler en variatielinguïst Miet Ooms.
- *Helder mij even op*. Het beste, leukste en interessantste uit de *NRC*-taalrubriek 'WoordHoek', van taalhistoricus Ewoud Sanders.
- *Het taaldier mens*. Over de oorsprong, geschiedenis en gebruik van taal, door Jan Pekelder, hoogleraar taalkunde aan de Parijse Sorbonne-universiteit.
- *Taalwetten maken en vinden*. Het ontstaan en de ontwikkeling van het Standaardnederlands beschreven door historisch-taalkundige Nicoline van der Sijs.

Qua onderwerp en benadering vijf heel uiteenlopende boeken, en dat maakte de beoordeling er niet eenvoudiger op. Toch wist de jury tot een overtuigende nummer 1 te komen.

Het winnende boek is een verrassend, onderhoudend én informatief portret van ons alfabet, geschreven door een letterliefhebber pur sang, met oog en aandacht voor zowel de kenmerkende als de ongewone eigenschappen van de elementaire deeltjes waarmee we (schrijf)taal maken: *Alles begint met A* van Diedrik van der Wal.

Alles begint met A is een lees- en bladerboek waarin de 27 letters van ons alfabet (de *ij* doet ook mee) worden voorgesteld aan de hand van anekdotes, weetjes en encyclopedische informatie over hun vorm,

functie en uitspraak. De schrijver legt daarbij geregeld op een prettig-onnadrukkelijke manier verbanden met taalkundige aspecten, bijvoorbeeld als het gaat over klank of pragmatiek, en gaat het tussen alle verstrooiing door ook over taalhistorie – het boek beschrijft immers ook de oorsprong en ontwikkeling van onze letters.

Van der Wal dient al die feiten, vondsten en verbanden op in ‘zapklare brokken’, waardoor de lezer naar hartenlust door het boek kan struinen. Daarbij is een speciaal compliment op zijn plaats voor boekontwerper Piet Schreuders, die tekst en illustraties op een prettige en aantrekkelijke manier vormgegeven heeft.

Alles begint met A is als het ware een dissertatie in de letter-kunde, waarin een veelheid aan subdomeinen voorbijkomt: typografie, letterfrequentie, schrijfonderswijs, spelling, klanksymboliek, grafologie ... tezamen een caleidoscopisch verhaal van de letter-taal der Lage Landen.

Den Haag, 29 september 2021

De jury:

Ton den Boon

Peter Debrabandere

Nelleke Noordervliet

Vibeke Roeper

Geertje Slangen

